



12–15- vuotiaan nuoren seksuaalisen kehityksen tukeminen -kuvaileva kirjallisuuskatsaus

Safio-Nura Mohamud

2025 Laurea



Laurea-ammattikorkeakoulu

**12-15-vuotiaan nuoren seksuaalisen kehityksen tukeminen
-kuvaileva kirjallisuuskatsaus**

Safio-Nura Mohamud
Sairaanhoitaja AMK
Opinnäytetyö
Kesäkuu/2025

Safio-Nura Mohamud

12-15-vuotiaan nuoren seksuaalisen kehityksen tukeminen -

kuvaileva kirjallisuuskatsaus

Vuosi

2025

Sivumäärä

29

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvailla 12-15- vuotiaan nuoren seksuaalisen kehityksen tukemista. Tavoitteena oli tuottaa ajankohtaista tietoa vanhemmille sekä nuorten kanssa työskenteleville. Opinnäytetyön tutkimuskysymyksenä oli: Miten 12-15- vuotiaan nuoren seksuaalista kehitystä voidaan tukea? Opinnäytetyön työelämäkumppanina toimi Pelastakaa Lapset ry.

Seksuaalisuuden merkitys vaihtelee nuorilla iän ja kehitystason myötä. Seksuaalikasvatuksesta keskustellaan nykypäivänä avoimemmin ja monipuolisemmin kuin aiemmin. Seksuaalisuuden merkitys vaihtelee ikätasoisesti. Seksuaalisuus on muutakin kuin seksi ja lisääntymiseen ja sukupuolielinten kehitykseen liittyvät asiat. Seksuaalisuus on keskeinen osa ihmisyyttä ja identiteettiä ja se koskettaa kaikkia ikäryhmiä.

Opinnäytetyössä hyödynnettiin tutkimusaineistoa EBSCOhost, PubMed, Medic ja Google Scholar tietokannoista. Kirjallisuuskatsaukseen valittiin tietokannoista 11 tutkimusartikkelia. Opinnäytetyö toteutettiin kuvailevana kirjallisuuskatsauksena ja aineisto analysoitiin induktiivisella sisällönanalyysillä.

Tulosten perusteella nuoren seksuaalista kehitystä tukee erityisesti luottamuksellinen ja hyväksyvä vuorovaikutus vanhempien ja läheisten kanssa, mikä edistää identiteetin rakentamista ja hyvinvointia. Terveysthuollon ammattilaisilla on tärkeä rooli nuoren seksuaali- ja lisääntymisterveyden tukemisessa. Ammattilaisten tulisi kohdata nuoret empaattisesti ja sensitiivisesti. Nuorille suunnattujen palveluiden on oltava esteettömiä, saavutettavia ja heidän oikeuksiaan kunnioittavia.

Descriptive literature review on supporting the sexual development of 12-15-year-olds

Year

2025

Pages

29

The purpose of this thesis was to describe how the sexual development of adolescents aged 12 to 15 can be supported. The aim was to provide updated information for parents and professionals working with young people. The research question guiding the thesis was: How can the sexual development of 12-15-year-old adolescents be supported? The life partner for the thesis was Pelastakaa Lapset ry.

The significance of sexuality varies among adolescents depending on their age and stage of their development. Today, sexual education is discussed more openly and in a more diverse manner than in the past. The meaning of sexuality changes according to the level of maturity. Sexuality is more than just sex or issues related to reproduction and genital development. It is a central part of humanity and identity, influencing people across all age groups.

Research material was gathered from the EBSCOhost, PubMed, Medic, and Google Scholar databases. Eleven research articles were selected for the literature review. The thesis was conducted as a descriptive literature review, and the data were analyzed using inductive content analysis.

The results show that adolescents' sexual development is particularly supported by trusting and accepting relationships with their parents and loved ones, which support the development of identity and wellbeing. Health professionals play a significant role in supporting the sexual and reproductive health of young people. Professionals should interact with adolescents with empathy and sensitivity. Services for young people must be accessible, inclusive, and respectful of their rights.

Keywords: Adolescence, sexuality, sexual development, support

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Seksuaalisuus	2
2.1	Nuoren seksuaalikasvatus	2
2.2	Seksuaalioikeudet	3
3	Seksuaalinen kehitys	4
3.1	Fyysinen kehitys murrosiässä	5
3.2	Psyykkinen kehitys murrosiässä	5
3.3	Sosiaalinen kehitys murrosiässä	6
4	Pelastakaa lapset ry.....	7
5	Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite	7
6	Opinnäytetyön menetelmälliset valinnat	8
6.1	Kirjallisuuskatsaus.....	8
6.2	Aineiston haku- ja valintaprosessi	8
6.3	Aineiston analyysi	11
7	Tulokset.....	11
7.1	Vanhempien ja perheen rooli nuoren seksuaalisen kehityksen tukemisessa	12
7.1.1	Vanhemmuuden merkitys	12
7.1.2	Emotionaalinen tuki ja turvallinen kotiympäristö	13
7.2	Terveydenhuollon rooli nuoren seksuaalisen kehityksen tukemisessa	13
7.2.1	Terveyspalveluiden saavutettavuus.....	13
7.2.2	Ammattilaisen tuen ja tiedon merkitys	14
8	Pohdinta	14
8.1	Tulosten tarkastelu	14
8.2	Opinnäytetyön eettisyys.....	15
8.3	Opinnäytetyön luotettavuus	16
9	Jatkotutkimusten tarpeet ja kehittämissuhteet	17
	Lähteet	19
	Taulukot	24
	Liitteet.....	25

1 Johdanto

Lapsuus ja nuoruus ovat merkittäviä vaiheita ihmisen seksuaalisessa kehityksessä. Seksuaalikasvatuksesta keskustellaan nykypäivänä avoimemmin ja monipuolisemmin kuin aiemmin. Seksuaalisuuden merkitys vaihtelee ikätasoisesti. (Aaltonen 2012, 68.) Seksuaalisuudessa kyse ei ole vain seksistä, lisääntymisestä tai sukupuolielimistä. Seksuaalisuus on olennainen osa ihmisenä olemista, eikä se rajoitu mihinkään ikäryhmään (Lehtonen 2015, 10).

Seksuaalinen suuntautuminen on ihmisen luontainen ominaisuus. Jokainen voi määritellä oman seksuaalisen identiteettinsä tai olla määrittelemättä sitä. Seksuaalisuus on osa ihmisen koko elämää ja se muuttuu, kasvaa ja kehittyy ajan myötä. Jokaisella nuorella on oikeus kehittyä ja kasvaa omassa tahdissaan. (Lehtonen 2015, 10.) Vanhempien rooli tässä kehityksessä on merkittävä, sillä avoin keskustelu seksuaalisuudesta ja kehon muutoksista tukee nuoren myönteistä suhtautumista niin omaan kuin muidenkin seksuaalisuuteen. Mitä enemmän aihetta käsitellään luontevasti perheessä, sitä helpommaksi nuori kokee seksuaalisuuden ymmärtämisen ja hyväksymisen osana omaa elämäänsä. (Bildjuschkin & Ruuhilahti 2008, 186-187.)

Opinnäytetyön toimeksiantajana oli Pelastakaa lapset ry. Järjestön toiminta kohdistuu erityisesti lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen. Tämä opinnäytetyö toteutettiin kuvailevana kirjallisuuskatsauksena. Tarkoituksena oli kuvailla 12-15- vuotiaan nuoren seksuaalisen kehityksen tukemista. Tavoitteena oli tuottaa ajankohtaista tietoa vanhemmille sekä nuorten kanssa työskenteleville.

2 Seksuaalisuus

Seksuaalisuus tarkoittaa monia asioita, ja siihen kuuluu myös tunteita ja ajatuksia. Seksuaalisuus on olennainen osa ihmiselämää (Ventriglio & Bhugra 2019, 30). Se on moniulotteinen ja muovautuva tekijä, joka voi ilmetä eri tavoin eri elämänvaiheissa ja eri aikakausina. Lisäksi yksilöiden välillä on suurta vaihtelua siinä, miten he kokevat ja ilmaisevat seksuaalisuuttaan (Kosunen 2003.)

Seksuaalisuus ei tarkoita vain fyysistä seksiä, vaan se koostuu monista osa-alueista, kuten emotionaalisesta viehätystä, mielikuvista, ajatuksista ja siitä, miten ihminen kokee ja ilmaisee omaa seksuaalista rooliaan (Ventriglio & Bhugra 2019, 30). Seksuaalisuuteen vaikuttavat uskonnot, kulttuurit, lait, lääketieteet tai esimerkiksi kasvatus ympäristö. Seksuaalisuus voi olla erilainen jokaisella ihmisellä ja se voi kehittyä sekä muuttua elämän aikana. Seksuaalisuus on tärkeä osa ihmisen hyvinvointia ja sitä tulisi kunnioittaa ja arvostaa (Väestöliitto 2020a, Väestöliitto 2018b).

Seksuaalisuudelle on olemassa tuhansia määritelmiä. Maailman terveysjärjestö (WHO) määrittelee sen laajasti sisältäen muun muassa sukupuolen, sukupuoli-identiteetin ja -roolit, seksuaalisen suuntautumisen, erotiikan, mielihyvän, läheisyyden ja lisääntymisen (Sinisaari-Eskelinen, Jouhki, Tervo & Väisälä 2016, 286) Seksuaalisuuden määritelmä on vaihdellut ja kehittynyt ajan kuluessa. Se on aina ollut osa ihmisen elämää, ja sen ilmenemismuodot ovat vaihdelleet eri aikakausina ja kulttuureissa (Bildjuschkin 2015).

Santalahden (2018) mukaan eri kulttuureissa on erilaisia käsityksiä seksuaalisesta suuntautumisesta ja nämä käsitykset voivat vaihdella merkittävästi eri yhteiskuntien välillä. Esimerkiksi joissakin kulttuureissa homoseksuaalisuus on tabu ja siihen liittyy voimakasta stigmaa ja syrjintää, kun taas toisissa kulttuureissa homoseksuaalisuus hyväksytään avoimemmin. Seksuaalisen suuntautumisen kulttuuriset ja yhteiskunnalliset käsitykset ovat muuttuneet ajan myötä ja että nämä muutokset ovat voineet johtaa parempaan hyväksyntään ja ymmärrykseen seksuaalisen suuntautumisen monimuotoisuudesta. (Santalahti 2018.)

2.1 Nuoren seksuaalikasvatus

Seksuaalikasvatus on keskeinen osa lasten ja nuorten kokonaisvaltaista kehitystä ja hyvinvointia. Se tukee nuoren kykyä ymmärtää omaa kehoaan, tunteitaan ja seksuaalisuuttaan sekä kehittää vastuullisia ja kunnioittavia käyttäytymismalleja. Seksuaalikasvatuksen tavoitteena on ehkäistä seksuaaliterveysongelmia, kuten ei-toivottuja raskauksia, sukupuolitauteja ja seksuaalista hyväksikäyttöä. (Santalahti 2018.)

Kasvatus ei rajoitu pelkkään tiedon jakamiseen, vaan sisältää myös arvojen, asenteiden ja vuorovaikutustaitojen opettamista. Se vahvistaa nuorten itsetuntoa, empatiaa ja kykyä tehdä tietoisia valintoja esimerkiksi ehkäisyn tai seksuaalisen aktiivisuuden suhteen. (Santalahti 2018.) On tärkeää, että seksuaalikasvatus on yhdenvertaista ja saavutettavaa kaikille, riippumatta sosioekonomisesta tai kulttuurisesta taustasta (Santalahti 2018; Klemetti & Raussi-Lehto 2014, 46).

Lapset ja nuoret oppivat seksuaalisuudesta sekä virallisten (esim. koulu) että epävirallisten (esim. vanhemmat) lähteiden kautta. Vanhempien rooli korostuu erityisesti varhaisessa iässä. WHO:n ja Unescon suositusten mukaan seksuaalikasvatus tulisi aloittaa jo varhaislapsuudessa ja sen tulee olla lapsen oikeuksia, kehitystasoa ja moninaisuutta kunnioittavaa. Seksuaalikasvatus ei edistä varhaista seksuaalista kanssakäymistä, vaan voi jopa vähentää riskikäyttäytymistä. (Klemetti & Raussi-Lehto 2014, 46.)

2.2 Seksuaalioikeudet

Seksuaalisuuteen ja seksuaaliterveyteen liittyvät ihmisoikeudet tunnetaan seksuaalisina oikeuksina. Nämä oikeudet tunnustavat jokaisen henkilön perusvapauden ilmaista seksuaalisuuttaan, tehdä päätöksiä seksuaalikäyttäytymisestään sekä saada käyttöönsä resursseja seksuaaliterveyden ja hyvinvoinnin tukemiseksi, kuten tietoa, koulutusta ja terveydenhuoltopalveluita. (Ihmisoikeudet, 2025).

YK:n vuoden 1948 ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen mukaan seksuaalioikeuksien varhaisimmat ilmaisut tunnustettiin oikeudeksi avioliittoon ja perheeseen perusihmisoikeuksina (Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus). Merkittävää edistystä on saavutettu seksuaalioikeuksien kehittämisessä, mukaan lukien seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyvien oikeuksien tunnustaminen, oikeus suostua aikuisten seksuaaliseen toimintaan sekä vapaus seksuaalisesta väkivallasta ja hyväksikäytöstä. (Ihmisoikeudet, 2025).

Suomi on ollut eturintamassa seksuaalioikeuksien tunnustamisessa ja edistämässä niin kotimaassa kuin kansainvälisestikin. Suomen perustuslain 731/1999 mukaan taataan oikeus yksityisyyteen, johon sisältyy oikeus seksuaaliseen itsemääräämisoikeuteen ja oikeus yksityiselämään ilman valtion puuttumista asiaan (Suomen perustuslaki 731/1999). Suomi on myös ratifioinut useita kansainvälisiä ihmisoikeussopimuksia, joissa seksuaaliset oikeudet tunnustetaan nimenomaisesti naisten kaikenlaisen syrjinnän poistamista koskevalla yleissopimuksella (CEDAW) ja kansalaisyhteiskunta- ja poliittisia oikeuksia koskevalla kansainvälisellä yleissopimuksella (ICCPR). Lisäksi Suomen lait ja politiikat edistävät sukupuolten tasa-arvoa, seksuaali- ja lisääntymisterveyttä sekä väkivallan ja syrjinnän ehkäisyä (Perustuslaki 731/1999).

Kansainvälisen suunnitelman mukaan jokaisella lapsella, nuorella ja nuorella aikuisella on oikeus olla vastuussa seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyvistä oikeuksistaan ilman

uhkailua, väkivaltaa, syrjintää ja hyväksikäyttöä (Plan International, 2018). Vaikka Suomen perustuslaissa 731/1999 ei ole erikseen mainintaa lasten seksuaalioikeuksista, on lastensuojelulain 417/2007 mukaan jokaisella lapsella oikeus saada tietoa, ohjausta ja opastusta sekä seksuaaliseen kehitykseen liittyvää koulutusta. Rikoslain 39/1889 mukaan lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja kaikenlainen lasten seksuaalinen hyväksikäyttö kielletään. Rikoksentekeijöille on seuraukset asetettujen lakien mukaan (Rikoslaki 39/1889).

3 Seksuaalinen kehitys

Murrosiän myötä tapahtuvat hormonitoiminnan muutokset saavat nuoren tarkastelemaan seksuaalisuutta uudesta näkökulmasta. Tämä voi aiheuttaa hämmennystä ja epävarmuutta. Nuori alkaa ymmärtää yksityisyyden merkitystä, saattaa tuntea tarvetta peitellä kehoaan ja kiinnittää enemmän huomiota ulkonäköönsä. Tunteiden ilmaiseminen voi tuntua vaikealta, ja seksuaalisuuteen liittyvistä asioista kysyminen vanhemmilta voi nolottaa. Tässä vaiheessa moni nuori ei koe olevansa vielä valmis seksuaalisiin tekoihin ja tämä luonnollinen epäröinti voi toimia suojana riskikäyttäytymiseltä. On tärkeää, että nuori saa tuntea olevansa hyväksytytty juuri sellaisena kuin on, myös keskeneräisenä ja epävarmana. (Korteniemi-Poikela & Cacciatore 2010, 150-151.)

Kun nuori saa aikaa pohtia itseään ja omaa kehitystään, hän alkaa vähitellen rohkaistua. Tasapaino oman kehon ja mielen välillä alkaa löytyä, ja samalla kasvaa kiinnostus yhteisiin seksuaalisiin kokemuksiin. Nuoren ajattelu kehittyy, ja hän pystyy tekemään vastuullisia, tietoon perustuvia päätöksiä omasta elämästään. (Korteniemi-Poikela & Cacciatore 2010, 151.)

Seksuaaliterveys tarkoittaa kokonaisvaltaista hyvinvoinnin tilaa, joka kattaa kehon, tunteiden, mielen ja sosiaalisten suhteiden osa-alueet seksuaalisuuden näkökulmasta. Se ei rajoitu vain sairauksien tai vaivojen puuttumiseen, vaan siihen sisältyy mahdollisuus elää omaa seksuaalisuuttaan turvallisesti, hyväksytysti ja hyvinvoivana. Seksuaaliterveys liittyy läheisesti lisääntymisterveyteen, ja yhdessä ne muodostavat perustan yksilön oikeudelle tehdä omia päätöksiä kehoonsa, suhteisiinsa ja perhesuunnitteluun liittyen. (Väestöliitto 2025.)

Hyvä seksuaali- ja lisääntymisterveys tarkoittaa, että ihmisellä on mahdollisuus kokea seksuaalisuutta myönteisellä, vapaaehtoisella ja kunnioittavalla tavalla. Siihen kuuluu myös oikeus suojautua seksuaaliselta väkivallalta, kaltoinkohtelulta ja sukupuolitaudeilta. Lisäksi se sisältää mahdollisuuden suunnitella raskaudet omien toiveiden mukaisesti sekä saada asianmukaista tukea ja hoitoa turvalliseen raskauteen ja synnytykseen. Seksuaaliterveys rakentuu tiedon, valinnanvapauden ja tasa-arvon varaan ja tukee yksilön kokonaisvaltaista hyvinvointia kaikissa elämänvaiheissa. (Väestöliitto 2025.)

3.1 Fyysinen kehitys murrosiässä

Puberteetti eli murrosikä tarkoittaa fyysistä kehitystä, joka tapahtuu nuoruusiässä ja johtaa sukukypsyys saavuttamiseen. Murrosikä on aika, jolloin nuoren keho muuttuu aikuisten kehoiksi. Sen aikana munasarjat tuottavat estrogeenihormonia ja solumuutoksia, jolloin tytön varatalo muuttuu naisen vartaloksi ja kuukautiskierto alkaa. Pojan varatalo muuttuu mieheksi, sukelimet kehittyvät ja kivekset alkavat tuottaa sukupuolihormoni testosteroni ja siittiöitä. (Keskinen, Saha & Hero 2016.)

Tyttöjen murrosikä alkaa tavallisesti rintojen kehittymisellä 8-13 vuoden iässä, ja keskimäärin kehitys käynnistyy noin 10-11-vuotiaana. Joissain tapauksissa häpykarvoitus saattaa ilmentyä ennen rintojen kasvua. (Keskinen, Saha & Hero 2016, 12.) Tähän liittyy myös pituuskasvua. Kasvupyrähdysten loputtua alkaa kuukautiset. Tällöin nuoren tytön solumuutokset ovat päässeet kehittymään munasarjoissa sukupuolihormonien vaikutuksesta (Kuiri-Hänninen & Ojaniemi 2023).

Kuukautiset alkavat yleensä 10-16 vuoden iässä, keskimäärin noin 13-vuotiaana. Alkuvaiheeseen vaikuttavat perimä, ravinto, liikunta ja mahdolliset sairaudet. Aluksi kuukautiset ovat usein epäsäännölliset, mikä on normaalia, sillä hormonitoiminta ei ole vielä täysin kehittynyt. Tämä vaihe kestää tavallisesti 2-3 vuotta. (Tiitinen 2022.)

Poikien murrosikä alkaa kiveksen koon kasvulla. Kun kiveksen halkaisija saavuttaa vähintään 2,5 senttimetriä, voidaan katsoa murrosiän alkaneeksi. Kiveksen koon kasvua seuraa karvoituksen lisääntyminen sekä peniksen kasvu. Murrosiässä pojilla tapahtuu hormonaalisia muutoksia elimistössä aivolisäkkeen erittämän sukupuolihormonien vaikutuksesta. (Saari 2024.)

Gonadotropiinit käynnistävät siittiöiden ja testosteronin tuotannon kiveksissä. Siittiöiden kypsyminen mahdollistaa nuorelle pojalle siemensyöksyn. Murrosiässä ääni madaltuu ja he kasvavat pituutta nopeaan vauhtiin, tyttöjen tapaan. Myös karvoitus kainaloissa, kasvoissa ja hien hajun muuttuminen on pojilla tyypillinen piirre murrosiässä. (MLL 2020a, MLL 2020b.)

3.2 Psykkinen kehitys murrosiässä

Henkinen kehitys murrosiässä on kompleksinen prosessi. Teini-ikäisen kehossa tapahtuu nopeaan tahtiin merkittäviä muutoksia, jotka ovat yhteydessä fyysiseen kasvuun, sekä psykkinen kehitykseen. (Hoiponen 2016, 169-177.) Psykkinen kehitys seuraa fyysistä kehitystä eli psykkinen kehitys on hitaampaa kuin fyysinen kehitys. Tämä näkyy nuorissa fyysisenä kasvuna, mutta käyttäytyminen pysyy samana. Nuoruus on elämänvaihe, jossa tapahtuu merkityksellisiä muutoksia elimistössä. Murrosiässä käynnistyy sukupuolihormonien eritystä ja sukupuolielinten kasvua, aivolisäkkeestä erittyvien hormonien ohjaamia. (Hoiponen 2016, 169-177.)

Sukusolujen kypsyessä sukupuolihormonien vaikutuksesta nuorille kehittyy seksuaalinen kiinnostus. Tämä on nuorelle uutta ja vierasta. Vahvoihin tunteisiin ja muuttuvaan ulkonäköön suhtautuminen on heille rankkaa, joten he turvautuvat tuttuihin, lapsenomaisiin käytöksiin. Tähän käytökseen voidaan liittää pelkoa murrosiässä tapahtuvia muutoksia kohtaan, johon eivät ole vielä tottuneet. (MLL 2023.)

Teini-iässä nuoret voivat olla hyvin itsepäisiä, heiltä puuttuu empatiaa ja epävarmuus on yleistä. Tätä varten vanhemmat tai koulun opettajat voivat tarjota tukea mielialanvaihteluiden aiheuttamiin käyttäytymishäiriöihin. Näin nuoret ymmärtävät, että muutokset kehossa ja aivoissa ovat tavallisia yksilön kehityksiä. Nuorten henkinen kehitys voi poiketa toinen toisistaan eikä niitä voi yleistää. Mielialan vaihteluihin ja psyykkiseen kehitykseen vaikuttaa perintöaines, sekä ympäristötekijät. (Hoponen 2016, 169-177.)

3.3 Sosiaalinen kehitys murrosiässä

Murrosiän elämänvaiheeseen liittyy myös uusien motiivien ja tunteiden aktivoituminen. Murrosiän biologinen kehitys aktivoi uusia sosiaalisia ja motivaatiollisia taipumuksia, jotka ovat yhteydessä nuoren käyttäytymiseen ja tunteisiin sosiaalisen ympäristön kautta. Kaksi keskeistä muutosta ovat lisääntynyt jännityksenhakuisuus ja kasvava kiinnostus ikätovereihin ja romanttisiin suhteisiin. (Dahl & Forbes 2010.)

Puberteetti-ikäiselle itsenäistymisprosessi voi näkyä esimerkiksi vetäytymisenä, uhmakkuutena tai ristiriitoina kotona. Seksuaalisuuden herääminen herättää uteliaisuutta ja nuori saat-
taa kokeilla rajojaan etsiessään omaa seksuaali-identiteettiään. (Korhonen 2021.)

Tässä iässä korostuvat ystävyysuhteet ja sosiaalinen vuorovaikutus nousevat keskiöön. Nuori hakee kavereista hyväksyntää, tukea ja peilausta omalle identiteetilleen. Samalla lisääntyy kiinnostus romanttisiin suhteisiin, sosiaaliseen statukseen ja seksuaalisuuteen. Onnistunut identiteetin rakentuminen tukee läheisten ihmissuhteiden syntyä ja omien arvojen muotoutumista, kun taas epäonnistuminen voi johtaa eristäytymiseen ja epätoivoon. (Dahl & Forbes 2010 ; Korhonen 2021.)

Kun nuoren myrskyisämmät vaiheet tasaantuvat, alkaa vaihe, jolloin nuori hyväksyy muuttunutta kehoaan ja tunne-elämä sekä ajattelu kehittyvät kohti aikuisuutta. Abstrakti ajattelu, toiminnan suunnittelu ja syy-seuraussuhteiden ymmärtäminen vahvistuvat. Nuori pystyy tarkastelemaan asioita eri näkökulmista ja ennakoimaan tilanteita. (Korhonen 2021.)

Nämä muutokset tukevat nuoren sosiaalista kehitystä ja auttavat häntä valmistautumaan aikuisten rooleihin, irtautumaan perheestä ja rakentamaan omaa identiteettiä (Dahl & Forbes 2010).

4 Pelastakaa lapset ry

Pelastakaa Lapset ry toimii tämän opinnäytetyön työelämäkumppanina. Järjestö on perustettu vuonna 1922 ja se on yksi Suomen vanhimmista ja arvostetuimmista kansalaisjärjestöistä. Järjestö on voittoa tavoittelematon, poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton. Pelastakaa Lapset on laadukas lastensuojelun asiantuntija ja yhteiskunnallinen vaikuttaja, joka tarjoaa luotettavaa ja nopeaa apua paikallisesti sekä maailmanlaajuisesti. Järjestö perustuu YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen. Pelastakaa Lapset ry:n tavoitteena on edistää lasten oikeuksia ja hyvinvointia sekä parantaa heidän elämänlaatuaan. Järjestö keskittyy erityisesti heikoimmassa asemassa olevien lasten auttamiseen, kuten köyhyydessä elävien, syrjäytyneiden, sairaiden ja koulutuksen ulkopuolella olevien lasten tukemiseen (Pelastakaa lapset 2023.)

Pelastakaa Lapset ry:n toiminta Suomessa kohdistuu erityisesti lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen. Järjestö tarjoaa erilaisia palveluita ja tukea lapsille ja perheille, jotta heidän arkipäivänsä olisi mahdollisimman turvallista ja hyvinvoivaa. Järjestön toimintaa kuuluu myös perheiden tukeminen erilaisissa tilanteissa, kuten vanhemmuuteen liittyvissä kysymyksissä tai taloudellisissa vaikeuksissa. He tarjoavat esimerkiksi neuvontaa ja tukea vanhemmuuteen ja kasvatukseen liittyvissä asioissa sekä ruoka-apua ja lahjoituksia vähävaraisille perheille (Pelastakaa lapset 2023.)

Pelastakaa Lapset ry:n lastensuojelupalvelut ovat suunnattu erityisesti lapsille ja perheille, jotka tarvitsevat apua ja tukea erilaisten haasteiden ja vaikeuksien takia. Järjestö tarjoaa esimerkiksi tukea ja apua lapsille ja nuorille, jotka ovat joutuneet perheväkivallan uhreiksi tai joilla on mielenterveysongelmia tai muita erityisiä tarpeita. Järjestön monipuolisiin palveluihin kuuluvat tukiperhetoiminta, perhehoito, adoptioeuvonta, perhekuntoutus, sekä erilaisia asiantuntijapalveluita. Sen lisäksi viisi sijaishuollon yksikköä, jotka sijaitsevat ympäri Suomea (Pelastakaa lapset 2023.)

5 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvailla 12-15- vuotiaan nuoren seksuaalisen kehityksen tukemista. Tavoitteena oli tuottaa ajankohtaista tietoa vanhemmille sekä nuorten kanssa työskenteleville.

Opinnäytetyön tutkimuskysymyksenä on: Miten 12-15- vuotiaan nuoren seksuaalista kehitystä voidaan tukea?

6 Opinnäytetyön menetelmälliset valinnat

6.1 Kirjallisuuskatsaus

Kirjallisuuskatsaus (literature review) on tutkimusmenetelmä, jonka avulla voidaan tutkia tehtyä tutkimusta ja koota tutkimuksien tuloksia, jotka toimivat perustana uusille tutkimustuloksille. Menetelmä etenee neljässä vaiheessa: tutkimuskysymyksen muodostaminen, aineiston valinta, kuvailun kokoaminen ja tulosten tarkastelu. (Kangasniemi ym. 2013.)

Kirjallisuuskatsauksien avulla on mahdollista muodostaa kokonaiskuva tietystä aihealueesta sekä sen tehtävänä voi olla tunnistaa ongelmia ja ristiriitaisuuksia valitussa tutkimuksessa. Kirjallisuuskatsauksen päätyyppejä on kolme erilaista kuvaileva kirjallisuuskatsaus (Narrative, descriptive review), meta-analyysi, jotka voivat olla määrällinen tai laadullinen sekä systemaattinen kirjallisuuskatsaus (systematic review). (Tuomi & Sarajärvi 2018, 88; Salminen, 2011: 1-7.)

Tämä opinnäytetyö toteutettiin kuvailevana kirjallisuuskatsauksena, jotta tutkimuskysymykseen voitaisiin vastata tavalla, joka antaisi vanhemmille ja ammattilaisille kokonaiskuvan keinoista, joilla nuoren seksuaalista kehitystä voidaan tukea.

6.2 Aineiston haku- ja valintaprosessi

Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen toinen vaihe on aineiston valinta (Kangasniemi ym. 2013). Opinnäytetyön tutkimuskysymys oli: Miten 12-15-vuotiaan nuorten seksuaalista kehitystä voidaan tukea? Kysymyksen avulla pyrittiin kartoittamaan viimeisintä tutkittua tietoa nuoren seksuaalisesta kehityksestä ja miten sitä voitaisiin tukea parhaiten. Työn tarkoituksena oli löytää ja tunnistaa kaikki tutkimuskysymykseen vastaavat keskeisimmät aineistot.

Oletuksena oli löytää tietokannat, joista löytyisi oleellista tietoa opinnäytetyön tutkimuskysymykselle. Kirjallisuuskatsauksessa on tärkeää löytää mahdollisimman kattavasti tietoa aiheesta. (Axelin yms. 2016, 39-43.) Kuvailevassa kirjallisuuskatsauksessa tavoitellaan ajankohdasta tietoa, jonka takia tietokannoiksi valikoitui EBSCHost, Medic, PubMed sekä Google Scholar, Aineistoa löytyi vaihtelevasti kaikista yllä mainituissa tietokannoista.

Alkuperäistentutkimusten sisäänotto- ja poissulkukriteerit kohdistuivat tutkittavan aiheen kohderyhmään, jolloin se oli johdonmukainen. Valitsemalla tarkat sisäänotto- ja poissulkukriteerit ehkäistiin virheiden syntyä kirjallisuuskatsauksessa. Nämä ovat esitetty taulukossa 1.

Taulukko 1: Tutkimuksen sisäänotto- ja poissulkukriteerit

Sisäänottokriteerit	Poissulkukriteerit
<ul style="list-style-type: none"> • Julkaistu vuonna 2015-2025 • Julkaisukieli suomi tai englanti • Vastaa tutkimuskysymykseen • Näyttöön perustuva tutkimusartikkeli tai asiantuntijajulkaisu • Vertaisarvioitu 	<ul style="list-style-type: none"> • Julkaistu ennen vuotta 2015 • Julkaisukieli muu kuin suomi tai englanti • Ei vastaa tutkimuskysymykseen • Muu kuin tutkimusartikkeli tai asiantuntijajulkaisu • Ei vertaisarvioitu

Tiedonhaussa käytettiin kansainvälisiä hakutermejä kuten esimerkiksi ”sexual development”, ”adolescence”, ”support” ja ”puberty”. Suomen kielistä aineiston etsittäessä hakutermeinä olivat muun muassa ”seksuaalinen kehitys” ja ”seksuaalisuus”. Hakua rajattiin aikavälille 2015-2025 ja edellytyksenä oli, että aineisto oli ”vertaisarvioitu”.

Tiedonhaku eteni siten, että ensin tarkasteltiin artikkelien otsikoita, ja mikäli ne vastasivat tutkimuksen aihealuetta, käytiin läpi myös tiivistelmät. Tässä vaiheessa osa aineistosta karsiutui pois, koska ne eivät vastanneet asetettuihin tutkimuskysymyksiin tai oli yli 10-vuotta vanhoja. Lisäksi osa artikkeleista oli maksumuurin takana tai niistä oli saatavilla vain rajallinen osa, minkä vuoksi niitä ei voitu sisällyttää tarkasteluun. Varsinainen kirjallisuushaun perusvaihe toteutettiin huhti-toukokuun 2025 aikana. Taulukossa 2 on esitetty hakuprosessissa käytetyt hakusanat, hakutulokset sekä lopullisesti valitut artikkelit.

Taulukko 2: Tiedonhaku

Tietokanta	Hakulauseet	Rajaukset	Tulokset	Hyväksytyt
Medic	Seksuaalisuus	Alle 10-vuotta vanha Vertaisarvioitu	77	1
EBSCOhost	"Sexual development" AND adolescence AND support	Alle 10-vuotta vanha Vertaisarvioitu	18	1
EBSCOhost	"Sexual development" AND (teenagers or ado- lescents or young adults) AND support	Alle 10-vuotta vanha Vertaisarvioitu	20	2
EBSCOhost	"Adolescent health" AND nurse AND sexual*	Alle 10-vuotta vanha Vertaisarvioitu	109	1
EBSCOhost	(Adolescents or teena- gers or young adults) AND healthcare AND (health service) AND (accessibility or access or availability) AND nurse perspective	Alle 10-vuotta vanha Vertaisarvioitu	95	1
EBSCOhost	Adolescen* AND "sexual risk behavior" AND pa- rent*	Alle 10-vuotta vanha Vertaisarvioitu	114	1
EBSCOhost	Adolescents AND deve- lopment AND "social in- fluence" AND family	Alle 10-vuotta vanha Vertaisarvioitu	61	1
PubMed	Adolescence, develop- ment, puberty, sexu- ality	Alle 10-vuotta vanha Vertaisarvioitu	857	2
Google Scholar	Nuorten ehkäisypalvelut	Alle 10-vuotta vanha Vertaisarvioitu	134	1

6.3 Aineiston analyysi

Sisällönanalyysi on yksi yleisimmin hyödynnetyistä laadullisen tutkimuksen analyysitavoista. Menetelmä soveltuu erilaisten aineistojen monipuoliseen tarkasteluun, ja sen tarkoituksena on jäsentää ja tiivistää aineistoa niin, että tarkasteltava ilmiö tulee selkeästi esiin. Sisällönanalyysi voidaan toteuttaa joko aineistolähtöisesti (induktiivisesti) tai teorialähtöisesti (deduktiivisesti). (Elo, Kajula, Tohmola & Kääriäinen 2022, 216-218.) Tässä opinnäytetyössä menetelmäksi valikoitui aineistolähtöinen sisällönanalyysi eli induktiivinen sisällönanalyysi, koska sen avulla oli mahdollista tarkastella monipuolisesti tutkimuskysymykseen liittyvää aineistoa ilman valmista teoreettista viitekehystä.

Induktiivinen sisällönanalyysi koostuu kolmesta vaiheesta, jotka ovat aineiston pelkistäminen, ryhmittely ja abstrahointi. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 101-103, 108; Salminen, 2011 12.) Analyysi etenee siten, että tutkimuskysymysten kannalta oleelliset ilmaukset poimittiin aineistosta. Näistä ilmauksista muodostettiin pelkistettyjä muotoja, joissa säilytettiin alkuperäinen merkitys. Koska suurin osa käytetystä aineistosta oli englanninkielistä, käänsin ilmaisut suomeksi analyysin yhteydessä.

Pelkistämisen jälkeen sisällönanalyysi etenee ryhmittelyvaiheeseen, jossa samankaltaiset ilmaukset kootaan yhteen. Näistä muodostetaan sisällön perusteella nimettyjä alaluokkia, jotka auttavat jäsentämään aineistoa selkeämpiin kokonaisuuksiin. Alaluokkia havainnollistetaan usein taulukoiden avulla, joissa esitetään, miten alkuperäinen aineisto on pelkistetty ja ryhmitelty. (Kylmä & Juvakka 2007, 118.) Tässä opinnäytetyössä pelkistetyistä ilmauksista muodostettiin sisällön perusteella neljä alaluokkaa. Nämä alaluokat pohjautuivat aineiston analyysin aikana esiin nousseisiin samankaltaisuuksiin.

Sisällönanalyysin päätösvaiheessa tehdään abstrahointia, jossa aiemmin luodut alaluokat yhdistetään laajemmiksi yläluokiksi ja nämä puolestaan kootaan vieläkin yleisemmiksi pääluokiksi. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 111-112.) Yläluokkia muodostui yhteensä kaksi ja niistä luotiin yksi yhteinen pääluokka. Nämä esitetty taulukossa 3.

7 Tulokset

Tässä luvussa tarkastellaan tuloksia, jotka on jäsennelty pääluokan eli nuoren seksuaalisen kehityksen tukemisen alle. Pääluokka jakautuu kahteen yläluokkaan: vanhempien ja perheen rooli nuoren seksuaalisen kehityksen tukemisessa sekä terveydenhuollon rooli nuoren seksuaalisen kehityksen tukemisessa. Kumpaankin yläluokkaan muodostui kaksi alaluokkaa. (Taulukko 3.)

Liitteessä 1 on esitetty kirjallisuuskatsauksessa käytetyt tutkimukset, niiden käyttämät menetelmät sekä keskeisimmät tutkimustulokset. Analyysissä pyrittiin vastaamaan tutkimuskysymykseen: Miten 12-15- vuotiaan nuoren seksuaalista kehitystä voidaan tukea. Tutkimusartikkelit valittiin siten, että ne parhaiten vastasivat asetettuun tutkimuskysymykseen.

Taulukko 3: Tutkimustulokset luokittain

Alaluokka	Yläluokka	Pääloukka
Vanhemmuuden merkitys	Vanhempien ja perheen rooli nuoren seksuaalisen kehityksen tukemisessa	Nuoren seksuaalisen kehityksen tukeminen
Emotionaalinen tuki ja turvallinen kotiympäristö		
Terveyspalveluiden saavutettavuus	Terveystuollon rooli nuoren seksuaalisen kehityksen tukemisessa	
Ammattilaisen tuen ja tiedon merkitys		

7.1 Vanhempien ja perheen rooli nuoren seksuaalisen kehityksen tukemisessa

7.1.1 Vanhemmuuden merkitys

Aineistolähtöisen analyysin mukaan vanhemmilla oli suuri merkitys nuoren seksuaalisessa kehityksessä. Erityisesti vanhempien asenne, tietoisuus ja läheisyys oli yhteydessä nuoren identiteetin muovaamiseen.

Vanhempien vaikutusta nuoren kehitykseen voidaan tutkia tarkastelemalla heidän uskomuksiin ja käyttäytymistään tietyillä osa-alueilla, kuten akateemisten opintojen tukemisessa, urheilussa tai riskialttiin seksuaalikäyttäytymisen ehkäisyssä. Tutkimusten mukaan yksi keskeisimmistä suojatekijöistä nuorten riskikäyttäytymistä ja sopimatonta seksuaalikäyttäytymistä vastaan on vanhempien tietoisuus nuoren elämästä. (Telzer, van Hoorn, Rogers & Do 2018, 8; Erafti 2024, 241-242; Dittus ym. 2015.)

Vanhempien asenne seksuaalisuutta kohtaan, vanhemmuuden tyyli, vertaissuhteet ja kulttuuriset vaikutteet ovat tärkeitä sosiaalisia tekijöitä, jotka edistävät seksuaalista oppimista ja muovaavat nuoren seksuaaliasennetta. Nuorten seksuaalisuuden ymmärtäminen auttaa vanhempia tukemaan lastaan murrosiän haasteissa. (Kar, Choudhury, Singh 2015, 71,73.)

Laaja tutkimusnäyttö tukee vanhempien myönteistä vaikutusta nuorten seksuaali- ja lisääntymiserveytyteen, sekä identiteetin kehitykseen ja ystävyyssuhteisiin (Dittus ym. 2015, 2; Karvonen, Karukivi, Kronström & Kaltiala 2023).

7.1.2 Emotionaalinen tuki ja turvallinen kotiympäristö

Hyväksyvä ja välittävä perhe sekä läheiset perhesuhteet ja luottamuksellinen keskusteluyhteys vanhempiin tukevat nuoren identiteetin kehittymistä (Karvonen ym. 2023; Upadhyay ym. 2021, 88). Myönteinen lähestymistapa sekä tuomitsematon tukiverkosto tukee nuorten seksuaalista kehitystä ja oikeuksia. (Brandon-Friedman 2019, 356; Upadhyay ym. 2021, 88)

Seksuaalisuuden roolin ymmärtäminen nuorten elämässä edellyttää huomion kiinnittämistä seksuaalisen identiteetin kehitykseen sekä siihen, että nuorella on joku, jolle voi puhua fyysisistä muutoksista tai romanttisista suhteista (Upadhyay ym. 2021, 88; Brandon-Friedman 2019, 356). Keskustelut läheisten kumppanien, ikätovereiden tai perheen kanssa liittyvät nuorten seksuaalisen hyvinvoinnin eri osa-alueisiin, kuten seksuaaliseen itsevarmuuteen, turvallisuuden tunteeseen ja tuen kokemiseen (Kågesten & van Reeuwijk 2021, 10).

Nuorten seksuaalisuuden ja sen roolin ymmärtämisellä on tärkeitä kliinisiä, oikeudellisia, sosiaalisia, kulttuurisia ja kasvatuksellisia vaikutuksia ja se edellyttää huomion kiinnittämistä seksuaalisen identiteetin kehitykseen (Kar ym. 2015, 70; Brandon-Friedman 2019, 356). Keskustelut ystävien ja perheenjäsenten kanssa seksuaalisuudesta ja ihmissuhteista on yhdistetty suurempaan seksuaaliseen itsevarmuuteen ja muihin seksuaalisen hyvinvoinnin osa-alueisiin (Kågesten & van Reeuwijk 2021, 11).

7.2 Terveydenhuollon rooli nuoren seksuaalisen kehityksen tukemisessa

7.2.1 Terveyspalveluiden saavutettavuus

Nuorten sukupuolitautilien ja ei-toivottujen raskauksien ehkäisemiseksi on tärkeää poistaa terveydenhuollon saavutettavuuden esteet, priorisoida nuorille suunnattuja palveluja ja varmistaa empaattinen hoitohenkilökunnan ja potilaan välinen vuorovaikutus (Santa Maria, Guilamo-Ramos, Jemmott, Derouin & Villarruel 2017, 5). Epäystävällinen kohtelu terveydenhuollossa voi estää nuoria hakeutumasta hoitoon, minkä vuoksi on tärkeää, että he tietävät, mistä ja miten saada tarvitsemiaan terveyspalveluja (Kelly ym. 2024, 879; Kågesten & van Reeuwijk 2021, 10; Väänänen 2018, 11).

Etelä-Afrikassa tehdyn tutkimuksen mukaan terveydenhuollon ammattilaiset voivat olla motivoituneita vastaamaan nuorten tarpeisiin. Heidän tarjoamansa palvelut ja vuorovaikutuksensa nuorten potilaiden kanssa voivat olla kuitenkin ristiriidassa heidän omien henkilökohtaisten

uskomustensa, moraalikäsitystensä ja arvojensa sekä laajempien yhteiskunnallisten normien kanssa. (Kelly ym. 2024, 879.) Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (1326/2010) mukaan terveydenhuollon toiminnan on oltava näyttöön ja hyviin käytäntöihin perustuvaa sekä laadukasta, turvallista ja asianmukaisesti toteutettua (Väänänen 2018, 2).

7.2.2 Ammattilaisen tuen ja tiedon merkitys

Sairaanhoitajat voivat ja heidän tulisi tarjota nuorille ja heidän vanhemmilleen ikätasoon sopivaa seksuaali- ja lisääntymisterveyden seurantaa ja neuvontaa osana vuosittaisia terveystarkastuksia. Tämä ennaltaehkäisevä lähestymistapa on yhdistetty teiniraskauksien vähentämiseen ja ehkäisyn käytön tehostumiseen. (Santa Maria ym. 2017, 4; Kågesten & van Reeuwijk 2021, 9).

Lupaava tapa vahvistaa sairaanhoitajien viestintätaitoja nuorten ja heidän vanhempiansa kanssa on sisällyttää hoitotyön koulutukseen näyttöön perustuvaa seksuaali- ja lisääntymisterveyden neuvontakoulutusta. Tulevaisuudessa koulutus- ja täydennyskoulutusohjelmien tulisi olla räätälöityjä vastaamaan nuorten kanssa työskentelevien sairaanhoitajien erityistarpeita ja haasteita. Koulutuksen tulisi tarjota tietoa, taitoja ja itsevarmuutta nuorilähtöisen ja kulttuurisesti sensitiivisen hoidon toteuttamiseen. (Santa Maria ym 2017, 9; Kelly ym. 2024, 887.)

8 Pohdinta

8.1 Tulosten tarkastelu

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli vastata ennalta määriteltyyn tutkimuskysymykseen. Aineiston analyysi toteutettiin induktiivisen sisällönanalyysin menetelmin. Tarkasteltu aineisto koostui yhdestätoista vertaisarvioidusta tieteellisestä julkaisusta. Analyysin tulokset olivat keskenään yhdenmukaisia, eikä aineistossa ilmennyt keskeisiä ristiriitaisuuksia.

Tutkimustulokset osoittavat, että vanhempien rooli korostuu nuoren seksuaalisen kehityksen tukemisessa. Vanhempien avoin ja hyväksyvä vuorovaikutus luo nuorelle turvallisen ilmapiirin, jossa seksuaalisuuteen liittyvistä asioista voidaan keskustella ilman pelkoa tuomitsemisesta. (Upadhyay ym. 2021; Erafti 2024.) Vanhempien tehtävä on ohjata ja tukea lasta tämän kehityksessä. Seksuaalikasvatuksessa korostuu vanhempien esimerkin ja asenteiden merkitys. Kun nuori saa ikätasoisesta ja sensitiivisestä ohjauksesta sekä kokee tulevansa hyväksytyksi, se vahvistaa hänen itsetuntoaan ja tukee tervettä seksuaalista kehitystä.

Seksuaalinen identiteetti ei kehity irrallaan, vaan se rakentuu vuorovaikutuksessa ympäristön ja läheisten ihmisten kanssa. Seksuaalisuus on laaja-alainen, yksilöllinen ja jatkuvasti kehittyvä osa ihmiselämää, johon vaikuttavat muun muassa kulttuuri, arvot ja kasvatuksellinen

ympäristö. Sosiaaliset suhteet ja erityisesti perhe, toimivat tärkeänä perustana seksuaaliselle kehitykselle. Samalla ne voivat myös vahvistaa nuoren oikeuksia, päätöksentekokykyä ja tunnetta arvostetuksi tulemisesta. (Karvonen ym. 2023; Upadhyay ym. 2021; Brandon-Friedman 2019; Karvonen ym. 2023.)

Terveyspalveluiden saavutettavuus ja kohtaamisen laatu ovat ratkaisevia tekijöitä nuorten hoitoon hakeutumisessa. Seksuaaliterveyden katsotaan olevan muutakin kuin sairauden puuttumista. Siihen kuuluu myös oikeus saada tietoa, tukea ja palveluita ilman syrjintää tai pelkoa tuomitsemisesta. (Kågesten & van Reeuwijk 2021; Väänänen 2018; Kelly ym 2024.)

Terveystieteiden ammattilaisten koulutus ja tietoisuus omista asenteistaan ovat keskeisiä tekijöitä nuorten sensitiivisessä ja ammattieettisessä kohtaamisessa. Luottamuksellinen, ennakoluulon vuorovaikutus vahvistaa nuorten halukkuutta hakeutua seksuaaliterveyspalveluihin. Se tukee heidän oikeuttaan tulla kohdatuksi arvostavasti. Tämä on linjassa käsityksen kanssa, että seksuaaliterveys on kokonaisvaltaista hyvinvointia, johon kuuluu myös turvallinen ja kunnioittava hoitoympäristö. (Kelly ym. 2024; Santa Maria ym. 2017.)

Voidaan todeta, että nuoren seksuaalisen kehityksen tukeminen vaatii kokonaisvaltaista lähestymistapaa, jossa yhdistyvät perheen tuki, asiantunteva kasvatusta sekä saavutettavat, syrjimättömät terveyspalvelut. Yhteiskunnan ja ammattihenkilöstön tehtävänä on varmistaa, että jokaisella nuorella on mahdollisuus kasvaa omaksi itsekseen turvallisessa, ymmärtävässä ja kunnioittavassa ympäristössä.

8.2 Opinnäytetyön eettisyys

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan etiikalla tarkoitetaan eettisten periaatteiden soveltamista tieteelliseen tutkimukseen ja teknologian kehittämiseen. Kaiken tutkimus- ja kehittämistoiminnan tulee perustua eettisesti kestäväälle pohjalle ja että tutkijoiden tulee noudattaa hyvää tieteellistä käytäntöä sekä muita eettisiä periaatteita. Tämä sisältää esimerkiksi tutkimuksen suunnittelun, tiedonkeruun, aineiston käsittelyn ja analyysin, tulosten raportoinnin sekä tiedon säilyttämisen ja jakamisen eettiset näkökohdat. On tärkeää huomioida tutkimusprosessin avoimuutta ja rehellisyyttä, tutkittavien oikeuksien ja hyvinvoinnin. (TENK 2023, 9-12.)

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan eettiset periaatteet sisältävät rehellisyyden, avoimuuden, oikeudenmukaisuuden, arvokkuuden, kunnioituksen, tietosuojan, riskien minimoinnin ja vastuullisuuden. Nämä periaatteet soveltuvat kaikkiin tutkimuksen vaiheisiin, kuten suunnitteluun, toteutukseen, arviointiin ja raportointiin. (Kohonen, Luumi & Spoof 2019.)

Hyvä tieteellinen käytäntö (HTK) sisältää eettiset ja ammatilliset periaatteet, jotka ovat tärkeitä tutkimuksen laadun ja luotettavuuden kannalta. Se auttaa varmistamaan, että tutkimus on toteutettu asianmukaisesti ja että sen tulokset ovat luotettavia. Hyvään tieteelliseen

käytäntöön kuuluu muun muassa rehellisyys, tarkkuus ja huolellisuus kaikissa tutkimus vaiheissa. Tutkijan on noudatettava tutkimuksen rahoittajan tai työnantajan antamia ohjeita ja määräyksiä, joilla varmistetaan tutkimuksen laatu ja eettisyys. (TENK 2023, 9-12.)

Tulevana sairaanhoitajana opinnäytetyöprosessissa tuli ottaa huomioon esimerkiksi tutkimuksen tarkoituksenmukaisuus ja merkityksellisyys, koska ne olivat tärkeitä eettisiä periaatteita, joita tuli huomioida tutkimuksen suunnittelussa ja toteutuksessa. Myös tutkimusaineiston hallinta oli tärkeä eettinen kysymys, joka tuli ottaa huomioon alusta loppuun. (TENK 2023, 11-13.)

Opinnäytetyötä tehdessä käytettyjen lähteiden tulee olla asianmukaisesti merkittyjä. Lähteiden merkitsemisessä noudatin tarkasti koulun sääntöjä ja käytäntöjä. Plagiointi tarkoittaa toisen henkilön tekstin tai ideoiden kopioimista ilman asianmukaista lähdemainintaa. Plagiointi on vilpillistä toimintaa, jota vältin opinnäytetyössä. Lähteistä riippumatta artikkeleiden oikeellisuutta ja luotettavuutta tuli arvioida kriittisesti. Tekstin kirjoittajana tarkistin oman työni huolellisesti ja varmistin sen virheettömyyden ja asianmukaisuuden. Tutkimustyössäni noudatin tutkimuseettisiä ohjeita ja periaatteita, jotka koskivat esimerkiksi tutkimuksen suunnittelua, toteutusta ja raportointia. Opinnäytetyötä tehdessä pyrin käyttämään hyviä moraalisia ratkaisuja kirjoittamalla aiheesta arvokkaasti. Näiden keinojen avulla pystyin välttämään vilppiä ja piittaamattomuutta sekä varmistamaan tekstissä esitettyjen tietojen oikeellisuuden ja luotettavuuden. (TENK 2023, 15-20.)

8.3 Opinnäytetyön luotettavuus

Laadullisen tutkimuksen luotettavuudella tarkoitetaan sitä, että tutkimuksen tulokset ja johtopäätökset ovat uskottavia ja perusteltuja. Luotettavuus liittyy siihen, kuinka johdonmukaisesti ja huolellisesti tutkimus on toteutettu sekä kuinka hyvin se vastaa asetettuihin tutkimuskysymyksiin. Se on yksi keskeisimmistä tutkimuksen laatukriteereistä, ja sen merkitys korostuu erityisesti silloin, kun tutkimusta hyödynnetään päätöksenteossa tai sen tuloksia sovelletaan käytännön toiminnassa (Kylmä & Juvakka 2007, 127-133).

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta arvioidaan neljän keskeisen kriteerin perusteella: uskottavuus, vahvistettavuus, refleksiivisyys ja siirrettävyys. Uskottavuus tarkoittaa sitä, että tutkimuksen tulokset ovat luotettavia ja vastaavat tutkimuskysymyksiin. Uskottavuutta voidaan arvioida muun muassa tutkimuksen metodologian, aineiston käsittelyn, tutkijan roolin sekä tulosten kriittisen tarkastelun kautta. Uskottava tutkimus on hyvin perusteltu ja sen johtopäätöksiin voidaan luottaa. Vahvistettavuus viittaa siihen, että tutkimuksen tulokset ovat johdonmukaisia ja mahdollisesti toistettavissa. Tämä edellyttää selkeitä ja tarkasti kuvattuja tutkimusmenetelmiä sekä huolellisesti dokumentoitua tutkimusprosessia. Näin muut tutkijat voivat arvioida tutkimuksen luotettavuutta ja varmentaa tuloksia. Refleksiivisyys tarkoittaa tutkijan kykyä tarkastella omaa rooliaan tutkimusprosessissa. Tutkijan on tärkeää tunnistaa ja

tiedostaa omat ennako-oletuksensa, arvonsa ja kokemuksensa, jotka saattavat olla yhteydessä tutkimuksen toteutukseen ja tulkintaan. Refleksiivisyys lisää tutkimuksen avoimuutta ja läpinäkyvyyttä. Siirrettävyys tarkoittaa sitä, että tutkimuksen tuloksia voidaan soveltaa myös muihin konteksteihin alkuperäisen tutkimusympäristön ulkopuolella. Siirrettävyyttä vahvistaa se, että tutkimus on toteutettu huolellisesti ja sen konteksti on kuvattu riittävän tarkasti, jotta lukija voi arvioida tulosten sovellettavuutta omassa ympäristössään. (Kylmä & Juvakka 2007, 127-133.)

Opinnäytetyössä käytetty teoreettinen viitekehys tuki tutkimuksen aihetta, mikä lisäsi työn luotettavuutta. Suomenkielisten lähteiden lisäksi käytin työssäni englanninkielisiä lähteitä, mikä osaltaan vahvisti työn luotettavuutta. Kääntäessäni englanninkielisiä lähteitä suomeksi pyrin käyttämään luotettavia sanakirjoja virheiden minimoimiseksi. Myös lähteiden asianmukainen merkitseminen lisäsi luotettavuutta ja osoitti kunnioitusta alkuperäistä tutkimusta kohtaan. Opinnäytetyössä ei käytetty kenenkään henkilötietoja, vaan se perustui aiemmin julkaistuihin tutkimuksiin.

Käytetyt aineistot etsittiin luotettavista tietokannoista ja lähteistä, ja niissä pyrittiin huomioimaan aineistojen ajantasaisuus sekä se, että ne vastasivat tutkimuskysymyksiin. Työn luotettavuutta pyrittiin vahvistamaan kuvailemalla aineiston analyysin eteneminen selkeästi, hyödyntäen taulukoita ja liitteitä, joista ilmenivät työn eri vaiheet. Työn luotettavuutta saattoi heikentää se, että sen toteutti yksi henkilö, mutta tätä pyrittiin kompensoimaan noudattamalla huolellisesti luotettavuuskriteerejä.

9 Jatkotutkimusten tarpeet ja kehittämisehdotukset

Tutkimusartikkeleita etsiessä aiheen ympäriltä löytyi runsaasti kansainvälisiä tutkimuksia, mutta tiedonhaun yhteydessä ei löytynyt riittävästi Suomessa toteutettuja tutkimuksia aiheesta. Tämä osoittaa tarpeen kotimaiselle tutkimukselle, joka huomioi suomalaisen kulttuurin, yhteiskunnan ja palvelurakenteiden erityispiirteet.

Jatkotutkimuksissa olisi tärkeää selvittää tarkemmin, millaisia kokemuksia suomalaisilla nuorilla on seksuaalisuuteen liittyvästä kasvatuksesta ja terveydenhuollon palveluista sekä kuinka vanhempien, koulun ja terveydenhuollon toimijoiden roolit näyttäytyvät heidän kehityksessään. Erityisesti nuorilähtöisen näkökulman esiin tuominen voisi tuottaa arvokasta tietoa palveluiden kehittämiseksi.

Kehittämisehdotuksena olisi vahvistaa nuorten seksuaaliterveyteen liittyvää moniammatillista yhteistyötä, erityisesti kouluterveydenhuollon, vanhempien ja opettajien välillä. Lisäksi tarvitaan lisää koulutusta ja työkaluja ammattilaisille, jotta seksuaalisuuden teemat voidaan käsitellä sensitiivisesti ja ikätasoisesti. Myös nuorille suunnattujen palveluiden saavutettavuutta,

esteettömyyttä ja luottamuksellisuutta tulisi kehittää entisestään, jotta jokaisella nuorella olisi yhdenvertaiset mahdollisuudet saada tukea seksuaalisen kehityksensä tueksi.

Lähteet

Painetut:

Axelin, A., Suhonen, R. & Stolt, M. 2016. Kirjallisuuskatsaus hoitotieteessä. 2. korjattu painos. Turku: Juves Print.

Bildjuschkin, K. & Ruuhilahti, S. 2008. Seksiä vaatteet päällä. Helsinki: Tammi.

Cacciatore, R. & Korteniemi-Poikela, E. 2010 Portaita pitkin. Lapsen ja nuoren seksuaalisuuden kehittyminen. Opas vanhemmille. Helsinki: WSOY

Sarajärvi, A. & Tuomi, J. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Sähköiset:

Aaltonen, J. 2012. Turvataitoja nuorille. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 28.2.2023. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/90817/Opas_21%20_verkko.pdf?sequence=1

Brandon-Friedman Richard, A. 2019. Youth Sexual Development: A Primer for Social Workers. Viitattu 9.5.2025. <https://research-ebSCO-com.nelli.laurea.fi/c/4kfiy3/viewer/pdf/wjxwvs27af>

Bildjuschkin, K. 2015. [Seksuaalikasvatuksen tueksi. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 3.3.2023.](#) https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/129742/TY%D62016_35_web_korjattu.pdf?sequence=5

Dittus, P.J., Michael, S.L., Becasen, J.S., Gloppen, K.M., McCarthy, K. & Guilamo-Ramos V. 2015 Parental Monitoring and Its Associations With Adolescent Sexual Risk Behavior: A Meta-analysis. Pediatrics. Viitattu 11.5.2025. https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC5513153/pdf/PEDS_20150305.pdf

Efrati, Y. 2025. Parental practices as predictors of adolescents' compulsive sexual behavior: a 6-month prospective study. Eur Child Adolesc Psychiatry. 241-253. Viitattu 8.5.2025. <https://research-ebSCO-com.nelli.laurea.fi/c/4kfiy3/viewer/html/34brlshl25>

Forbes, E.E. & Dahl, R.E. 2010. Pubertal development and behavior: hormonal activation of social and motivational tendencies. Brain Cogn. Viitattu 14.5.2025. <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC3955709/pdf/nihms161798.pdf>

Hoponen, P., Holopainen, M., Sotkas, P., Tenhunen, A., Tihtarainen-Ulmanen, M & Venäläinen, H. 2016. Bios 4 (LOPS 2016). E-kirja. Helsinki: Sanomapro.

Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. 2023. Viitattu 1.4.2023. https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa 2019. Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK). Viitattu 1.4.2023. https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2019.pdf

Ihmisoikeudet. 2025. Viitattu 2.6.2025. <https://ihmisoikeudet.net>

Kangasniemi, M., Utriainen, K., Ahonen, S., Pietilä Anna-Maija & Jääskeläinen, P, & Liikanen, E 2013. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus: eteneminen tutkimuskysymyksestä jäsenettyyn tietoon. *Hoitotiede* 25 (4). 291-301. Viitattu 15.4.2024 <https://journal.fi/hoitotiede/article/view/128286/77409>

Kar, SK., Choudhury, A. & Singh, AP. 2015. Understanding normal development of adolescent sexuality: A bumpy ride. *Journal of Human Reproductive Sciences*. Viitattu 10.5.2025. <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC4477452/pdf/JHRS-8-70.pdf>

Karvonen, M., Karukivi, M., Kronström, K. & Kaltiala, R. 2023. Identiteetin muodostuminen ja sen eri osa-alueet. *LÄÄKÄRILEHTI* 33-34/2023. Viitattu 8.5.2025. <https://www-laakarilehti-fi.nelli.laurea.fi/pdf/2023/SLL33-34-2023-1264.pdf>

Keitä me olemme 2022. Pelastakaa Lapset ry. Viitattu 22.3.2023. <https://www.pelastakaa-lapset.fi/tietoa-meista/keita-me-olemme/>

Klemetti, R. & Raussi-Lehto, E. 2014. Edistä, ehkäise, vaikuta -seksuaali- ja lisääntymisterveiden toimintaohjelma 2014-2020. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 2.6.2025. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/116162/THL_OPAS33_VERKKO9.3.2016.pdf?sequence=3&isAllowed=y

Kosunen, E. 2003. Seksuaalisuus lääkärin koulutuksessa. *Lääketieteellinen aikakauskirja Duodecim* 119. 207-208. Viitattu 11.4.2024. <https://www.duodecimlehti.fi/duo93406>

Kelly, J., Low, M., Dee Glinski, C., Laurenzi, C., Gittings, I., Myende, P., Joska, R., Gqaleni-Ntozoke, B., Taleni, B., Marikeni, Z., Sidloyi, L., Saliwe, B. & Toska, E. 2024. Perspectives from the Frontline: Nurses' Experiences of Adolescent Engagement in Sexual and Reproductive Health Services. *Health Education Journal*, 878-891. Viitattu 11.5.2025. <https://journals-sagepub-com.nelli.laurea.fi/doi/pdf/10.1177/00178969241261150>

Keskinen, P., Saha, M-T. & Hero, M. 2016. Puberteetti: matkalla kohti aikuisuutta. Viitattu 13.3. 2023. https://www.terveydentukena.fi/sites/default/files/2018-10/56620_Pfizer_Puberteetti_LAYLR_3.pdf

Kuiri-Hänninen, T. & Ojaniemi, M. Tyttöjen normaali ja poikkeava murrosiän kehitys 2023. Duodecim. Viitattu. 15.3.2023 <https://www.duodecimlehti.fi/lehti/2023/4/duo17563?keyword=murrosiän%20kehitys>

Kuortti, M. & Halonen, M. 2018. Miten nuorten seksuaaliterveyttä edistetään tehokkaimmin? Lääketieteellinen aikakauskirja Duodecim 134. 873-879. Viitattu 11.4.2024. <https://www.duodecimlehti.fi/duo14270>

Korhonen, L. 2021. Kasvu ja kehitys eri ikäkausina. Duodecim Terveyskirjasto. Viitattu 15.5.2025. <https://www.terveyskirjasto.fi/pla00018/kasvu-ja-kehitys-eri-ikakausina#s5>

Kylmä, J. & Juvakka, T. 2007. Laadullinen terveystutkimus. E-kirja. Helsinki: Edita

Kågesten, A. & van Reeuwijk, M. 2021. Healthy sexuality development in adolescence: proposing a competency-based framework to inform programmes and research. Sexual Reproductive Health Matters. https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC8725766/pdf/ZRHM_29_1996116.pdf

Lastensuojelupalvelut 2023. Pelastakaa Lapset ry. Viitattu 22.3.2023. <https://www.pelastakaa-lapset.fi/lastensuojelupalvelut/>

Nuoren tunteet kuohuvat 2021. Mannerheimin lastensuojeluliitto. Viitattu 13.3.2023. <https://www.mll.fi/vanhemmille/vinkkejä-lapsiperheen-arkeen/nuoren-tunteet-kuohuvat/>

Pojasta mieheksi 2020. Terve koululainen. <https://www.tervekoululainen.fi/ylakoulu/murrosian-muutokset/pojasta-mieheksi/>

Rikoslaki 39/1889. Viitattu 3.4.2023. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001>

Saari, A. 2024. Murrosiän normaali eteneminen ja kehitysongelmat pojalla. Viitattu 18.4.2024. <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk00454>

Saari, A. 2024. Murrosiän normaali eteneminen ja kehitysongelmat tytöillä. Viitattu 18.4.2024. <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk00453/murrosian-normaali-eteneminen-ja-kehitysongelmat-tytoilla>

- Santa Maria, D., Guilamo-Ramos, V., Jemmott, LS., Derouin, A. & Villarruel A. 2017. Nurses on the Front Lines: Improving Adolescent Sexual and Reproductive Health Across Health Care Settings. Viitattu 10.5.2025. <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC5513155/pdf/nihms847985.pdf>
- Santalahti, T. 2018. Nuorten seksuaalisuus ja seksuaaliterveys. Viitattu 14.4.2024. <https://www.terveyskirjasto.fi/oos00001>
- Santalahti, T. 2018. Seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuus. Terveyskirjasto. Viitattu 5.4.2023. <https://www.terveyskirjasto.fi/oos00003>
- Seksuaalisuus 2018. Terveyskylä. Viitattu 3.3.2023. <https://www.terveyskyla.fi/naistalo/seksuaaliterveys/seksuaalisuus-el%C3%A4m%C3%A4nkaaressa/seksuaalisuus>
- Sexual and reproductive health and rights 2018. Plan. Viitattu 30.3.2023. <https://plan-international.org/publications/sexual-and-reproductive-health-and-rights/#:~:text=All%20children%2C%20adolescents%20and%20young,ability%20to%20exercise%20these%20rights.>
- Sinisaari-Eskelinen, M., Jouhki, M-R, Tervo, P. & Väisälä, L. 2016. Työkaluja seksuaalisuuden puheeksi ottamiseen: Plissitistä Betteriin. Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti. Viitattu 5.4.2023. <https://journal.fi/sla/article/view/59673/20723>
- Suomen perustuslaki 731/1999. Viitattu 3.4.2023. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731#a731-1999>
- Telzer, EH., van Hoorn, J., Rogers, CR. & Do, KT. 2018. Social Influence on Positive Youth Development: A Developmental Neuroscience Perspective. Viitattu 11.5.2025. <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC6345387/pdf/nihms-1006834.pdf>
- Tiitinen, A. 2023. Kuukautiskierto. Lääkärikirja Duodecim. Viitattu 15.5.2025. <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk00158/normaali-kuukautiskierto?q=kuukautiset>
- Upadhyay, UD., Danza, PY., Neilands, TB., Gipson, JD., Brindis, CD., Hindin, MJ., Foster, DG. & Dworkin, SL. 2020. Development and Validation of the Sexual and Reproductive Empowerment Scale for Adolescents and Young Adults. Viitattu 9.5.2025. <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC7755733/pdf/nihms-1615039.pdf>
- Vanhemmat 12-15- vuotiaan fyysisen kehityksen tukena 2019. Mannerheimin lastensuojeluliitto. Viitattu 22.3.2023. <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/12-15-v/vanhemmat-12-15-vuotiaan-fyysisen-kehityksen-tuena/>

Ventriglio, A. & Bhugra D. Sexuality in the 21st Century: Sexual Fluidity. Viitattu 15.5.2025.
<https://www.easap.asia/index.php/find-issues/current-issue/item/834-1903-v29n1-p30>

Väänänen, E. 2018. Nuorten käsityksiä ja toiveita ehkäisy palveluista- kysely tutkimus Vantaalla 14–24- vuotiaille. Pro gradu -tutkielma. Itä-Suomen yliopisto. Viitattu 10.5.2025.
<https://erepo.uef.fi/server/api/core/bitstreams/ad97ec5b-87e4-407a-af5a-de0f332a9f96/content>

12-15- vuotiaan persoonallisuuden kehitys 2021. Mannerheimin lastensuojeluliitto. Viitattu 13.3.2023. <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/12-15-v/12-15-vuotiaan-persoonallisuuden-kehitys/>

12-15- vuotiaan seksuaalinen kehitys. [Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2020. Viitattu 22.3.2023.](#) <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/12-15-v/12-15-vuotiaan-seksuaalinen-kehitys/>

12-15- vuotiaan tytön fyysinen kehitys 2022. Mannerheimin lastensuojeluliitto. Viitattu 14.3.2023. <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/12-15-v/12-15-vuotiaan-tyton-fyysinen-kehitys/>

12-15- vuotiaan pojan fyysinen kehitys 2020. Mannerheimin lastensuojeluliitto. Viitattu 15.3.2023. <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/12-15-v/12-15-vuotiaan-pojan-fyysinen-kehitys/>

Taulukot

Taulukko 1: Tutkimuksen sisäänotto- ja poissulkukriteerit	9
Taulukko 2: Tiedonhaku	10
Taulukko 3: Tutkimustulokset luokittain	12

Liitteet

Liite 1: Käytetyt tutkimukset, niiden menetelmät ja olennaisimmat tutkimustulokset 26

Liite 1: Käytetyt tutkimukset, niiden menetelmät ja olennaisimmat tutkimustulokset

Tutkimus	Menetelmät	Tulokset
<p>Karvonen, M. ym. 2023.</p> <p>Suomi</p> <p>Suomi. Identiteetin muodostuminen ja sen eri osa-alueet.</p>	<p>Katsausartikkeli, jonka tarkoituksena oli luoda tiivis yhteenveto nuoruusiän identiteetin muodostumisesta ja korostaen erityisesti sosiaalisten suhteiden merkitystä identiteettikehityksessä.</p>	<p>Nuoren identiteetin tukeminen on keskeistä hyvinvoinnin ja mielenterveyden edistämässä, ja se vaatii aikaa, sensitiivistä kohtaamista sekä ikätasoisista vuorovaikutusta.</p>
<p>Efrati, Y 2025.</p> <p>Israel. Parental practices as predictors of adolescents' compulsive sexual behavior: a 6-month prospective study.</p>	<p>Tässä käytettiin kvantitatiivista pitkittäistutkimusmenetelmää, jossa seurattiin 300 israelilaista perhettä kuuden kuukauden ajan. Tietoja kerättiin kahdessa vaiheessa: alussa ja kuuden kuukauden kuluttua.</p>	<p>Äitien tarjoama tuki ja isien laadukas viestintä olivat yhteydessä nuorten pakonomaisten seksuaalisen käyttäytymisen lievempään esiintyvyyteen sekä tutkimushetkellä, että kuuden kuukauden seurannassa.</p>
<p>Bildjuschkin, K. 2015.</p> <p>Yhdysvallat.</p> <p>Youth Sexual Development: A Primer for Social Workers.</p>	<p>Katsausartikkeli, tarkastelee kahta pääasiallista teoreettista suuntausta seksuaali-identiteetin kehityksessä: normatiivisia kehitysmalleja (esim. Eriksonin ego-identiteettiteoria) ja sosiaalisen seksuaalisoitumisen malleja, jotka korostavat kulttuuristen ja sosiaalisten tekijöiden vaikutusta seksuaali-identiteetin muodostumiseen.</p>	<p>Nuorten seksuaalikehityksen tukeminen edellyttää sosiaaliryhmästä teoreettista tietopohjaa, käytännön taitoja ja kykyä toimia eettisesti vaativissa tilanteissa yksilön oikeuksia kunnioittaen.</p>
<p>Upadhyay, UD. ym. 2020.</p>	<p>Artikkeli esittelee mittarin kehittämisen ja validoinnin,</p>	<p>Mittarin validointi osoitti, että nämä osa-alueet olivat</p>

<p>Yhdysvallat.</p> <p>Development and Validation of the Sexual and Reproductive Empowerment Scale for Adolescents and Young Adults</p>	<p>jolla arvioidaan nuorten seksuaalista ja lisääntymiseen liittyvää voimaantumista. Tämä mittari on suunnattu 15-24-vuotiaille nuorille ja nuorille aikuisille.</p>	<p>johdonmukaisesti yhteydessä seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyvään tietoon ja palvelujen käyttöön lähtötilanteessa sekä kohtalaisesti yhteydessä toivottujen ehkäisymenetelmien käyttöön kolmen kuukauden seurannassa.</p>
<p>Kar, SK. ym. 2015.</p> <p>Intia.</p> <p>Understanding normal development of adolescent sexuality: A bumpy ride.</p>	<p>Kyseessä on kirjallisuuskat- saus. Kirjoittajat tarkastelevat nuorten seksuaalisuuden kehitystä bio-psyko-sosiaalisesta näkökulmasta, yhdistäen biologisia, psykologisia ja sosiaalisia tekijöitä. Artikkelin perustuu aiempaan tutkimuskirjallisuuteen ja kliiniseen kokeemukseen, eikä siinä käytetä uusia aineistonkeruu- tai analyysimenetelmiä.</p>	<p>Nuorten seksuaalisen kehityksen ymmärtäminen on olennaista kliinisten, koulutuksellisten ja yhteiskunnallisten interventoiden suunnittelussa. Kulttuurisensitiivinen lähestymistapa ja kattava seksuaalikasvatus ovat avainasemassa nuorten hyvinvoinnin tukemisessa.</p>
<p>Kågesten, A. ym.</p> <p>2021.</p> <p>Ruotsi/Alankomaat.</p>	<p>Narratiivisen kirjallisuuskat- sauksen, jossa analysoidaan olemassa olevaa tutkimusta ja teorioita liittyen nuorten seksuaaliseen kehitykseen, voimaantumiseen, ihmisoi- keuksiin, sukupuoleen, so- sioekologisiin tekijöihin ja elämäntapaajatteluun. Tämän pohjalta kehitettiin alustavan viitekehityksen, jota tarkennettiin asiantuntijatyöpajoissa, konferensseissa ja verkkoseminareissa, joihin osallistui yli</p>	<p>Pelkkä tiedon jakaminen ei riitä vaan nuoret tarvitsevat konkreettisia taitoja, ajattelun välineitä ja tukea kehittyäkseen seksuaalisesti hyvinvoiviksi yksilöiksi. Tämä uusi viitekehitys tarjoaa työkaluja siihen, miten ohjelmat ja tutkimus voivat tukea tätä kehitystä monipuolisemmin ja oikeusperustaisemmin.</p>

	20 kansainvälistä asiantuntijaa.	
<p>Santa Maria, D. ym. 2017</p> <p>Yhdysvallat.</p> <p>Nurses on the Front Lines: Improving Adolescent Sexual and Reproductive Health Across Health Care Settings.</p>	<p>Katsausartikkeli.</p> <p>Syventää ymmärrystä ymmärrystä sairaanhoitajien roolista nuorten seksuaali- ja lisääntymisterveyden tukemisessa sekä tarjoaa suosituksia käytännön työn kehittämiseen eri terveydenhuollon ympäristöissä.</p>	<p>Sairaanhoitajat voivat tukea nuoria tarjoamalla luottamuksellista, saavutettavaa ja kehityksellisesti sopivaa neuvontaa sekä poistamalla hoitoon hakeutumisen esteitä. Tehokas työ edellyttää riittävää koulutusta ja kulttuurisensitiivistä lähestymistapaa.</p>
<p>Väänänen, E. 2018.</p> <p>Suomi.</p> <p>Nuorten käsityksiä ja toiveita ehkäisypalveluista- kyselytutkimus Vantaalla 14–24- vuotiaille.</p>	<p>Kyselytutkimus, joka on toteutettu Vantaalla 14-24-vuotiaille. Tarkastelee nuorten näkemyksiä ja toiveita ehkäisypalveluista Vantaan ehkäisy- ja perhesuunnitteluneuvolassa asioivien 14-24-vuotiaiden keskuudessa.</p>	<p>Nuorten tarpeiden ja toiveiden huomioimista ehkäisypalvelujen suunnittelussa ja toteutuksessa, erityisesti palvelujen saavutettavuuden ja tiedonlähteiden osalta.</p>
<p>Dittus, PJ. 2015</p> <p>Yhdysvallat.</p> <p>Parental Monitoring and Its Associations With Adolescent Sexual Risk Behavior: A Meta-analysis</p>	<p>Meta-analyysi tarkasteltiin kolmea keskeistä seksuaalisen riskikäyttäytymisen mittaria: seksuaalisen kanssakäymisen aloittaminen, kondomin käyttö ja ehkäisyn käyttö. Vanhempien valvontaa arvioitiin kokonaisvalvonnan, tietämyksen ja sääntöjen noudattamisen näkökulmista.</p>	<p>Vanhempien valvonnan tukeminen terveydenhuollon kautta on tehokas ja toteuttamiskelpoinen keino ehkäistä nuorten seksuaalisen riskikäyttäytymisen haittoja.</p>
<p>Telzer, EH. ym. 2018.</p> <p>Yhdysvallat</p>	<p>Katsauartikkeli, jossa tarkastellaan sosiaalisen vaikutuksen prosesseja, kuten sosiaalisten normien</p>	<p>Nuoruus on tärkeä kehitysvaihe, jossa sosiaalinen ympäristö, erityisesti perhe ja ystävät voivat joko altistaa</p>

<p>Social influence on positive youth development: A developmental neuroscience perspective</p>	<p>sisäistämistä, sosiaalista oppimista ja sosiaalisen identiteetin muodostumista. Lisäksi käsitellään nuoruusiän aivojen kehitystä ja sen vaikutusta sosiaaliseen herkkyyteen.</p>	<p>riskeille tai toimia voimakkaana tukena positiiviselle kehitykselle. Sosiaalisen vaikutuksen myönteinen voima tulisi tunnistaa, hyödyntää ja tutkia entistä syvällisemmin, myös aivojen kehityksen ja sosiaalisten verkostojen näkökulmasta.</p>
<p>Kelly, J. ym. 2024. Etelä-Afrikka. Perspectives from the front-line: Nurses' experiences of adolescent engagement in sexual and reproductive health services</p>	<p>Tutkimuksessa haastateltiin 20 sairaanhoitajaa, jotka työskentelevät julkisissa terveydenhuollon yksiköissä kaupunki-, esikaupunki- ja maaseutualueilla. Haastattelut analysoitiin induktiivisella temaattisella lähestymistavalla.</p>	<p>hteiskunnallinen stigma sekä hoitajien henkilökohtaiset uskomukset vaikuttavat merkittävästi nuorten ja hoitajien väliseen vuorovaikutukseen. Palvelujen parantamiseksi tarvitaan ikä- ja tilannelähtöisiä interventioita, terveydenhuollon rakenteiden kehittämistä sekä hoitohenkilöstölle suunnattua koulutusta, joka painottaa tuomitsematonta ja myötätuntoista lähestymistapaa. Näin voidaan paremmin vastata nuorten tarpeisiin ja tukea heidän hyvinvointiaan.</p>